

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Проректор

“28” вересня

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДОШКІЛЬНА ЛІНГОДИДАКТИКА

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність _____ 012 Дошкільна освіта

Факультет _____ Педагогічний

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма «Дошкільна лінгодидактика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. «28» серпня 2019 р. – 43 с.

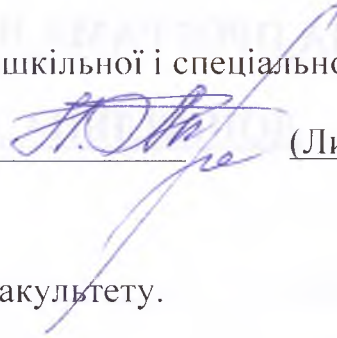
Розробники:

Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

Протокол від «28» серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

(Лисенко Н.В.)

«28» серпня 2019 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету.

Протокол від «28» серпня 2019 р. № 1

«28» серпня 2019 р.

Голова

(Кондур О.С.)

© Мацук Л.О., 20 19 рік
© Мацук Л.О., 20 19 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –9	Галузь знань 01Освіта /Педагогіка	<u>Нормативна</u> (за вибором)	
Модулів – 3	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		3-4-й	3-4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин - 270		5-7-й	5-7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1с.- 2год; 2с.-3год; 3с.-3 год.	Дошкільна освіта за першим (бакалаврським) рівнем	40год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		54год.	20 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		176год.	236 год.
Індивідуальні завдання:		Вид контролю: Залік – 5,6 с. Екзамен- 7с.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 94 /176

для заочної форми навчання – 34 / 236

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є: підготовка студентів до виконання основних професійних функцій у сфері комунікативно-мовленневого розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Завдання вивчення дисципліни:

- надання студентам знань про теоретико-методологічні й історичні засади дошкільної лінгводидактики, ознайомлення з основними напрямками розвитку дітей раннього та дошкільного віку, методами і прийомами розвитку мовлення дітей вказаних вікових періодів;
- становлення наукового світогляду майбутніх педагогів, розвитку у них стійкого інтересу до самопізнання, самовиховання і самоосвіти;
- формування здатності до аналізу особливостей мовленневого розвитку дітей на кожному віковому етапі;
- засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленневого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку;
- підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в сучасних умовах дошкільного виховання;
- вивчення, аналіз та узагальнення набутого практичного досвіду у закладах дошкільної освіти.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку;

- процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;

- вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами;

- положення основних нормативних документів про освіту;
- науково-методичні основи методики навчання дітей рідної мови;
- зміст та завдання чинних програм виховання та навчання дітей;
- форми, методи, прийоми, принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови;
- планування роботи з дошкільної лінгводидактики.

вміти:

- здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти;

- планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності;

- вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи;

- володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

- організовувати роботу в ЗДО з дошкільної лінгводидактики;
- добирати ефективні форми, засоби, методи і прийоми роботи з дошкільної лінгводидактики дітей раннього та дошкільного віку;
- планувати роботу з розвитку мови відповідно до завдань та змісту чинних програм;
- володіти методикою проведення мовленнєвих занять, ігор та вправ;
- організовувати спільну роботу сім'ї та ЗДО з дошкільної лінгводидактики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади методики розвитку рідної мови

Тема 1. Теоретичні та наукові основи методики дошкільної лінгводидактики

Предмет дошкільної лінгводидактики та основні положення і поняття курсу. Філософські основи методики розвитку рідної мови. Природничі основи методики. Внесок психологів та психолінгвістів у розробку проблем дошкільної лінгводидактики.

Тема 2. Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Зміст і завдання методики розвитку рідної мови. Зв'язок методики мови з іншими науками.

Тема 3. Методи, прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики

Класифікація методів навчання з розвитку мови. Прийоми навчання дітей рідної мови. Види та типи мовленнєвих занять, їх загальна характеристика. Вимоги до мовленнєвих занять. Планування занять та повсякденної роботи з методики розвитку рідної мови дітей.

Тема 4. Принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови

Загальна характеристика принципів та закономірностей навчання дітей рідної мови. Класифікація засобів навчання дітей розвитку рідної мови. Мова вихователя як засіб навчання дітей рідної мови. Мова дітей, вимоги та критерії засвоєння рідної мови.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методична робота з розвитку мовлення дітей раннього віку

Тема 5-6. Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку

Характеристика мовленнєвого розвитку дітей 1 року життя, особливості засвоєння дітьми перших слів. Розвиток мовлення дітей 2 року життя, особливості засвоєння звуків дитиною рідної мови. Методика навчання дітей рідної мови на 3 році життя. Специфіка проведення мовленнєвих занять.

Змістовий модуль 3. Організаційно-методична робота з розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Тема 7. Виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку

Поняття звукової культури мовлення. Передумови виховання звукової культури мовлення. Закономірності засвоєння звука дитиною. Особливості звуковимови дітей дошкільного віку. Види та типи занять з виховання звукової культури мови.

Тема 8-9. Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку

Особливості засвоєння слова дитиною дошкільного віку. Завдання та зміст словникової роботи в різних вікових групах. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Заняття з словникової роботи, їх види та типи. Методи та прийоми з словникової роботи.

Тема 10-11. Теорія та методика формування граматично правильного мовлення

Поняття граматичної будови мови. Граматичні значення. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Дитяче словотворення, його види, типи та механізми прояву. Види та типи занять з граматики.

Тема 12. Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку

Поняття зв'язного мовлення. Загальна характеристика діалогічного мовлення. Розмова вихователя з дітьми – метод діалогічного мовлення. Види і тематика бесід, методика їх проведення.

Тема 13-14. Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку

Загальна характеристика монологічного мовлення. Види дитячих розповідей, їх класифікація та методика проведення. Навчання дітей переказу художніх творів. Види та типи занять з розвитку зв'язного мовлення в різних вікових групах.

Модуль 4. Художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку

Тема 15. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку

Особливості сприймання дітьми художніх творів. Дослідження науковців. Методика художнього читання та розповідання дітям. Дитячий герой, вимоги до нього. Ілюстрації дитячих книг, методика роботи з ілюстраціями.

Тема 16. Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього читання

Ознайомлення дітей дошкільного віку з поетичними творами. методика заучування віршів з дітьми різних вікових груп. Методика проведення бесід з дітьми в різних вікових групах після читання творів різних жанрів.

Тема 17. Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах

Структура художньо-мовленнєвих занять у різних вікових групах та методика їх проведення. Методика роботи з діафільмами, кінофільмами та радіопередачами для дітей. Гігієнічні та педагогічні вимоги до них.

Тема 18. Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп

Театралізована діяльність для дітей дошкільного віку. Види театрів. Ігри-драматизації та методика їх проведення. Інсценування художніх творів. Літературні ранки та вечори. Куток книги в ЗДО.

Модуль 5. Теоретико-методологічні засади мовленнєвої підготовки дітей до школи

Тема 19. Теорія та технологія підготовки дітей до навчання грамоти

Поняття навчання грамоти, дослідження учених. Методи навчання грамоти. Методика навчання грамоти дітей старшого дошкільного віку. Звуковий аналіз слів. Підготовка руки дитини до письма. Діагностика готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі.

Тема 20. Організаційно-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО

Роль завідуючої та методиста в організації роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти. Робота з розвитку мовлення в департаменті освіти. Планування роботи з методики розвитку рідної мови

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усть ого	у тому числі					усть го	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади методики розвитку рідної мови												
Тема1. Теоретичні та наукові основи методики дошкільної лінгводидак- тики	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку	20	2	4	-	-	14	20	-	2	-	-	18
Тема3. Методи, прийоми та форми навчання	14	2	4	-	-	8	14	2	-	-	-	12

дітей дошкільної лінгводидактики													
Тема 4. Принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	54	8	12	-	-	34	54	4	2	-	-	-	48
Змістовий модуль 2. Організаційно-методична робота з розвитку мовлення дітей раннього віку													
Тема 5-6. Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку	54	4	6	-	-	44	54	-	4	-	-	-	50
Разом за змістовим модулем 2	54	4	6	-	-	44	54	-	4	-	-	-	50
Змістовий модуль 3. Організаційно-методична робота з розвитку мовлення дітей дошкільного віку													
Тема 7. Виховання звукової культури мовлення дітей	10	2	4	-	-	4	10	2	2	-	-	-	6

дошкільного віку													
Тема 8-9. Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку	10	4	4	-	-	2	10	-	2	-	-	8	
Тема 10-11. Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку	10	4	4	-	-	2	10	2	2	-	-	6	
Тема 12. Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку	14	2	2	-	-	10	14	2	-	-	12		
Тема 13-14. Теорія та технологія	10	4	4	-	-	2	10	-	2	-	-	8	

розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку													
Разом за змістовим модулем 3	54	16	18	-	-	20	54	6	8	-	-	40	
Модуль 2													
Змістовий модуль 4. Художньо-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку													
Тема 15. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10	
Тема 16. Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього	14	2	2	-	-	10	14	-	-	-	-	14	

читання												
Тема 17. Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах	14	2	4	-	-	8	14	-	2	-	-	12
Тема 18. Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп	14	2	4	-	-	8	14	-	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 4	54	8	12	-	-	34	54	2	4	-	-	48
Модуль 3												
Модуль 5. Теоретико-методологічні засади мовленнєвої підготовки дітей до школи												
Тема 19. Теорія та технологія підготовки дітей до навчання грамоти	34	2	4	-	-	28	34	2	2	-	-	30
Тема 20. Організацій	20	2	2	-	-	16	20	-	-	-	-	20

но-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО												
Разом за змістовим модулем 5	54	4	6	-	-	44	54	2	2	-	-	50
Усього годин	270	40	54	-	-	150	270	14	20	-	-	236

5. Теми практичних (семінарських) занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема Наукові основи методики розвитку рідної мови</p> <p>1.Предмет, завдання та основні поняття дошкільної лінгводидактики.</p> <p>2.Наукові основи дошкільної лінгводидактики.</p> <p>3.Порівняльна характеристика поглядів учених щодо становлення та розвитку методики мови як науки. Сучасний етап розвитку мови в Україні та зарубіжних країнах.</p>	2
2	<p>Тема Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку</p> <p>1. Зміст і завдання методики розвитку рідної мови.</p> <p>2. Зв'язок методики мови з іншими науками.</p>	2
3	<p>Тема Методи та прийоми дошкільної лінгводидактики. Форми навчання дітей дошкільного віку рідної мови</p> <p>1.Класифікація методів навчання розвитку мови дошкільників.</p> <p>2. Прийоми навчання дітей рідної мови.</p> <p>3. Типи та види занять та їх загальна характеристика. Методика проведення занять у різних вікових групах.</p>	4
4	<p>Тема Принципи, закономірності та засоби роботи з рідної мови</p> <p>1.Загальна характеристика закономірностей навчання дітей рідної мови.</p> <p>2. Принципи навчання дітей рідної мови.</p> <p>3. Класифікація засобів навчання.</p> <p>4. Мова вихователя та вимоги до неї.</p>	2
5	<p>Тема Мовленнєвий розвиток дітей 1 року життя</p> <p>1.Становлення мовлення дітей від народження до 6 місяців.</p> <p>2.Характеристика мовленнєвого розвитку дітей 6-12</p>	2

	місяців. 3. Особливості засвоєння дітьми перших слів.	
6	Тема Мовленнєвий розвиток дітей 2 року життя 1. Характеристика розвитку мовлення дітей 2р.ж. 2. Розвиток словника та активного мовлення дітей.	2
7	Тема Мовленнєвий розвиток дітей 3 року життя 1.Мовленнєвий розвиток дітей 3 р.ж. Методика проведення мовленнєвих занять. 2. Проблеми мовленнєвого розвитку дітей раннього віку на сучасному етапі.	2
8	Тема Методика виховання звукової культури мовлення 1.Закономірності засвоєння звука дитиною. 2. Передмовні стадії: крик, гукання, гуління, трелі, лепет. 3.Особливості звуковимови дітей дошкільного віку. 4.Поняття звукової культури мовлення. Передумови виховання звукової культури мовлення. 5.Види та типи занять з виховання звукової культури мови.	4
9	Тема Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку 1.Особливості засвоєння слова дитиною дошкільного віку. 2.Завдання та зміст словникової роботи в різних вікових групах. 3.Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. 4.Заняття з словникової роботи, їх види та типи.	4
10	Тема Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку 1.Поняття граматичної будови мови. 2.Граматичні значення. Особливості засвоєння	4

	<p>граматичної будови мови дітьми дошкільного віку.</p> <p>3.Типові граматичні помилки в мовленні дітей.</p> <p>4.Дитяче словотворення, його види, типи та механізми прояву.</p> <p>5.Види та типи занять з граматики.</p>	
11	<p>Тема Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку</p> <p>1. Загальна характеристика зв'язного мовлення.</p> <p>2.Методи та прийоми навчання дітей зв'язного мовлення.</p> <p>3.Етапи формування діалогічного мовлення дошкільників.</p>	2
12	<p>Тема Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку</p> <p>1.Загальна характеристика монологічного мовлення.</p> <p>2.Види дитячих розповідей, їх класифікація та методика проведення.</p> <p>3.Навчання дітей переказу художніх творів.</p> <p>4. Види та типи занять з розвитку зв'язного мовлення в різних вікових групах. Методика проведення занять з розвитку зв'язного мовлення у різних вікових групах.</p>	4
13	<p>Тема Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку</p> <p>1.Особливості сприймання дітьми художніх творів. Дослідження науковців.</p> <p>2.Методика художнього читання та розповідання дітям. Дитячий герой, вимоги до нього.</p> <p>3.Ілюстрації дитячих книг, методика роботи з ілюстраціями.</p>	2
14	<p>Тема Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього читання</p> <p>1.Ознайомлення дітей дошкільного віку з поетичними творами.</p> <p>2.Методика заучування віршів з дітьми різних вікових груп.</p>	2
14	<p>Тема Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах</p>	4

	<p>1.Структура художньо-мовленнєвих занять у різних вікових групах та методика їх проведення.</p> <p>2.Методика роботи з діафільмами, кінофільмами та передачами для дітей. Гігієнічні та педагогічні вимоги до них.</p>	
15	<p>Тема Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп</p> <p>1.Театралізована діяльність для дітей дошкільного віку. Види театрив.</p> <p>2.Ігри-драматизації та методика їх проведення. Інценування художніх творив.</p> <p>3.Літературні ранки та вечори.</p> <p>4.Куток книги в ДНЗ.</p>	4
16	<p>Тема Методика навчання дітей грамоти</p> <p>1.Теоретичні основи навчання грамоти дітей дошкільного віку.</p> <p>2.Методика проведення звукового аналізу слів. Підготовка руки дитини до письма.</p> <p>3. Методика проведення занять з грамоти.</p>	4
17	<p>Тема Організаційно-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО</p> <p>1.Роль завідувачої та методиста в організації роботи з розвитку мовлення в ЗДО.</p> <p>2.Робота з розвитку мовлення в департаменті освіти.</p> <p>3.Планування роботи з методики розвитку рідної мови.</p>	2

5. Теми практичних (семінарських) занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку 1. Зміст і завдання методики розвитку рідної мови. 2. Зв'язок методики мови з іншими науками.	2
1	Тема Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку 1. Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку. Методика проведення мовленнєвих занять. 2. Проблеми мовленнєвого розвитку дітей раннього віку на сучасному етапі. 3. Аналіз складених конспектів ігор-занять. 4. Моделювання ситуацій ігор-занять за попередньо складеними конспектами.	4
2	Тема Методика виховання звукової культури мовлення 1. Закономірності засвоєння звука дитиною. 2. Передмовні стадії: крик, гукання, гуління, трелі, лепет. 3. Особливості звуковимови дітей дошкільного віку. 4. Поняття звукової культури мовлення. Передумови виховання звукової культури мовлення. 5. Види та типи занять з виховання звукової культури мови.	2
3	Тема Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку 1. Особливості засвоєння слова дитиною дошкільного віку. 2. Завдання та зміст словникової роботи в різних вікових групах. 3. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку.	2

	4.Заняття з словникової роботи, їх види та типи.	
4	<p>Тема Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку</p> <p>1.Поняття граматичної будови мови.</p> <p>2.Граматичні значення. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку.</p> <p>3.Типові граматичні помилки в мовленні дітей.</p> <p>4.Дитяче словотворення, його види, типи та механізми прояву.</p> <p>5.Види та типи занять з граматики.</p>	2
5	<p>Тема Методика проведення занять з розвитку зв'язного мовлення в різних вікових групах</p> <p>1.Види та типи занять з розвитку зв'язного мовлення в різних вікових групах.</p> <p>2.Методи та прийоми навчання дітей зв'язного мовлення.</p>	2
6	<p>Тема Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах</p> <p>1.Структура художньо-мовленнєвих занять у різних вікових групах та методика їх проведення.</p> <p>2.Методика роботи з діафільмами, кінофільмами та передачами для дітей. Гігієнічні та педагогічні вимоги до них.</p>	2
7	<p>Тема Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп</p> <p>1.Театралізована діяльність для дітей дошкільного віку. Види театрів.</p> <p>2.Ігри-драматизації та методика їх проведення. Інценування художніх творів.</p> <p>3.Літературні ранки та вечори.</p>	2
8	<p>Тема Методика навчання дітей грамоти</p> <p>1.Теоретичні основи навчання грамоти дітей</p>	2

	дошкільного віку. 2.Методика проведення звукового аналізу слів. Підготовка руки дитини до письма. 3. Методика проведення занять з грамоти.	
--	---	--

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Теоретичні та наукові основи методики дошкільної лінгводидактики	6/8
2	Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку	14/18
3	Методи та прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики	8/12
4	Принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови	6/10
5-6	Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку	44/50
7	Виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку	4/6
8-9	Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку	2/8
10-11	Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку	2/6
12	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку	10/12
13-14	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку	2/8
15	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	8/10
16	Методика роботи з поетичними творами та бесідами після художнього читання	10/14
17	Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах	8/12
18	Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп	8/12

19	Теорія та технологія підготовки дітей до навчання грамоти	28/30
20	Організаційно-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО	16/20
	Разом	176/236

№ з/п	Назва теми	Зміст роботи
1	Теоретичні та наукові основи методики дошкільної лінгводидактики	Проаналізувати основні теоретичні основи методики розвитку рідної мови (поняття, визначення, словник). Опрацювати дослідження учених з означених питань (за вимогою викладача). Законспектувати основні положення. Написати реферат на одну із запропонованих тем (дод.1)
2	Завдання та зміст розвитку мовлення дітей дошкільного віку	Законспектувати методологічні основи ДЛ та виписати основні положення у термінологічний словник. Аналіз варіативних програм (відповідних розділів) навчання та виховання у дошкільному закладі
3	Методи, прийоми та форми навчання дітей дошкільної лінгводидактики	Тезисно законспектувати методи та прийоми дошкільної лінгводидактики, визначити і поділити на групи, які найчастіше використовуються в ЗДО. Розробити конспекти занять з різних розділів програми на

		основі поданих зразків
4	Принципи, закономірності та засоби навчання дітей рідної мови	Тезисно законспектувати закономірності та принципи ДЛ та проаналізувати на прикладах поданих педагогом. Тезисно законспектувати засоби ДЛ, проаналізувати різні групи засобів, які є актуальним для використання в практиці роботи ЗДО
5-6	Мовленнєвий розвиток дітей раннього віку	Законспектувати основні положення мовленнєвого розвитку дітей раннього віку. Підготувати тези щодо проблем мовленнєвого розвитку дітей на сучасному етапі. Скласти для моделювання один із типів мовленнєвих занять для дітей 3р.ж.
7	Виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку	Законспектувати основні положення культури мовлення та звукової зокрема. Загальна характеристика Виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. Проаналізувати завдання та зміст методики виховання звукової культури мовлення в різних вікових групах. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Скласти конспекти заняття з розділу «Звукова культура»

		для всіх вікових груп
8-9	Теорія та методика розвитку словника дітей дошкільного віку	Законспектувати основні положення словникової роботи з дітьми дошкільного віку. Проаналізувати завдання та зміст словникової роботи в різних вікових групах. Скласти конспекти заняття з розділу «Словник» для всіх вікових груп.
10-11	Теорія та методика формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку	Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Скласти конспекти заняття з розділу «Грамматика» для всіх вікових груп.
12	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування діалогічного мовлення дітей дошкільного віку	Законспектувати поняття зв'язного мовлення. Загальна характеристика діалогічного мовлення.
13-14	Теорія та технологія розвитку зв'язного мовлення дошкільників. Формування монологічного мовлення дітей дошкільного віку	Законспектувати розділ «Зв'язне мовлення» Укласти альбом видів розповідей для дітей дошкільного віку. Скласти конспекти заняття з розділу «Зв'язне мовлення» для всіх вікових груп.
15	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	Законспектувати розділ «Художня література» за вказівкою педагога.
16	Методика роботи з поетичними творами та бесідами після	Законспектувати розділ «Художня література» за

	художнього читання	вказівкою педагога.
17	Методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах	Скласти конспекти заняття з розділу «Художня література» для всіх вікових груп.
18	Методика організації театралізованої діяльності для дітей різних вікових груп	Законспектувати розділ «Художня література» за вказівкою педагога.
19	Теорія та технологія підготовки дітей до навчання грамоти	Опрацювати та скласти схему-зразок планування для різних вікових груп (за вибором). Скласти хронологічну таблицю дослідження вченими методів навчання грамоти дітей дошкільного віку. Скласти конспекти заняття з розділу «Грамота» для всіх вікових груп.
20	Організаційно-методична робота з розвитку мовлення в ЗДО	Законспектувати основні положення і поняття за вказівкою педагога. Проаналізувати календарний та перспективний плани вихователя.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Я.Коменський про навчання дітей рідної мови.

2. Праці «Материнська школа», «Велика дидактика» Я.Коменського в сучасному вимірі.
3. Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики (перша половина ХХ століття).
4. Представники епохи освітнього відродження на Україні про навчання дітей рідної мови.
5. Становлення і розвиток дошкільної лінгводидактики в зарубіжних країнах.
6. К. Ушинський про навчання дітей рідної мови.
7. Використання творів К. Ушинського для дітей у ЗДО.
8. Казка – перший вихователь дитини (К.Ушинський).
9. Розвиток методики навчання дітей рідної мови кінця ХІХ ст.
- 10.Внесок Є. Водовозової у розвиток методики навчання дітей рідної мови.
- 11.«Дитячий садок» А.Симонович – перше практичне керівництво у роботі ЗДО.
- 12.Л. Шлегер про використання бесіди з маленькими дітьми.
- 13.Є.Тихеева про засоби та методи навчання дітей рідної мови.
- 14.Діяльнісний підхід до розвитку мовлення дітей у педагогічній спадщині Є.Тихеевої.
- 15.Розвиток вітчизняної лінгводидактики (друга половина ХХст.- початок ХХІ).
16. Концепція мовної освіти і мовленнєвого розвитку дітей у педагогічній спадщині С.Русової.
- 17.О.Духнович про навчання дітей рідної мови.
- 18.І. Франко про ознайомлення дітей з живою народною мовою.
- 19.Внесок Л. Косач-Квітки в скарбницю української та світової літератури.
- 20.Використання творів Лесі Українки для дітей у роботі ЗДО.
- 21.Навчання дітей 6 років рідної мови у «школі під блакитним небом».
- 22.Педагогічна спадщина В.Сухомлинського у практиці роботи ЗДО.

23. В. Сухомлинський про навчання шестирічок зв'язного монологічного мовлення.
24. В. Сухомлинський про навчання шестирічок грамоти.
25. Використання літературної спадщини В. Сухомлинського в роботі з дітьми дошкільного віку.
26. Сучасні дослідження з проблем лінгводидактики.
27. Українська лінгводидактика: наукова школа А. Богуш.
28. Програмне (проектне) забезпечення навчання дітей рідної мови в ЗДО України.
29. Т. Піроженко про сучасні підходи до мовленнєвого розвитку дошкільників.
30. Використання мнемотехніки у мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.

7. Методи навчання

У процесі навчання студентів доцільно використовувати такі методи:

1) словесні:

а) розповідь – передбачає описову форму розкриття навчального матеріалу;

б) пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, процесу, ґрунтується на використанні попереднього досвіду студентів;

в) бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів і на цій основі за допомогою діалогу веде до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних;

2) наочні:

а) демонстрація – передбачає показ предметів у динаміці;

б) ілюстрація – метод, за допомогою якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.).

в) спостереження – передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природничому й виробничому середовищі без втручання в означені явища та процеси.

3) практичні:

а) лабораторний метод – передбачає організацію навчальної роботи за допомогою використання спеціального обладнання та певних новітніх технологій для набуття нових знань;

б) практична робота – спрямована на використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань.

За рівнем самостійної розумової діяльності, творчого підходу до навчання, набуття практичних умінь та навичок доцільно використовувати також такі методи:

- частково-пошуковий метод – включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв’язання певного пізнавального завдання;
- дослідницький метод – спрямований на включення студентів у самостійне розв’язання тих чи інших завдань з використанням необхідного обладнання;
- інтерактивні методи – об’єднують нові й ефективні способи освітнього процесу, які сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти (аналіз помилок, колізій, казусів; брейнстормінг («мозковий штурм»); діалог Сократа (сократів діалог); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра; майстер-класи; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв’ю (інтерв’ювання); метод проєктів; моделювання; публічний виступ; робота в малих групах; тренінги індивідуальні та групові тощо).

8. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни доцільно використовувати такі методи контролю рівня знань студентів:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване).
2. Письмове опитування (самостійні, контрольні роботи, тестування, мовленнєві диктанти (перевірка засвоєння основних понять ДЛ)).
3. Практична перевірка знань з ДЛ (виробнича практика – проведення мовленнєвих та занять та інших форм роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку).
4. Самостійна робота.
5. Презентації, проекти.
6. Підсумковий контроль.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДО СЕМЕСТОРОВОГО ЕКЗАМЕНУ З ДОШКІЛЬНОЇ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ

1. Актуальні завдання мовленнєвого розвитку дошкільника в світлі Базового компонента дошкільної освіти в Україні та чинних програм.
2. Наукові основи методики розвитку рідної мови (філософські, природничі, психологічні, лінгводидактичні).
3. Закономірності розвитку та навчання дітей рідної мови.
4. Принципи засвоєння і навчання дітей рідної мови.
5. Завдання з розвитку рідної мови в ЗДО.
6. Зміст роботи з розвитку рідної мови в ЗДО.
7. Засоби здійснення програми з розвитку мови дітей в ЗДО.
8. Мова вихователя як засіб розвитку мови дітей. Вимоги до неї.
9. Вимоги до мови дітей. Критерії вивчення мовного розвитку дошкільників.
10. Форми навчання рідної мови дітей в дошкільному закладі.
11. Типи і види занять з розвитку рідної мови та їх характеристика.
12. Специфіка проведення занять з мовленнєвого спілкування у різних вікових групах ЗДО.
13. Методи та прийоми рідної мови.
14. Наочні та словесні методи навчання, їх характеристика.
15. Практичні та ігрові методи методи, їх характеристика. Взаємозв'язок та взаємозалежність методів навчання.
16. Прийоми навчання дітей рідної мови.
17. Зразок мови вихователя – провідний прийом навчання. Вимоги до нього.
18. Умови успішного виконання програми з розвитку рідної мови.

19. Особливості розвитку мови дітей раннього віку.
20. Особливості та організація проведення мовленнєвих занять з дітьми раннього віку.

21. Закономірності засвоєння звуку дитиною, їх характеристика.
22. Особливості засвоєння дітьми фонем. Періоди засвоєння.
23. Сприймання дитиною звуків на слух та їх артикуляція. Усвідомлення звукового аспекту рідної мови.
24. Поняття звукової культури мови. Характеристика компонентів звукової культури мови (фонетична й орфоепічна прав. мови, дикція, мовне дихання, фонематичний та мовний слух, темп мови, сила голосу, інтонаційна виразність мови).
25. Передумови виховання звукової культури мови, їх характеристика.
26. Особливості звуковимови дітей різних вікових груп. Прийоми індивідуальної перевірки.

27. Завдання і зміст виховання звукової культури мови.
28. Дидактичні ігри та вправи на засвоєння звукової культури мови. Їх види та характеристика.
29. Спеціальні заняття на формування у дітей звукової культури мови, їх структура, обладнання наочним матеріалом. Методика їх проведення в різних вікових групах.
30. Виховання виразності мови. Завдання і зміст цієї роботи в різних вікових групах. Навчання виразності мови на заняттях, прийоми роботи.

31. Закономірності засвоєння слова дитиною, їх специфіка й особливості. Етапи оволодіння словом.
32. Оволодіння значенням слова. Ступені узагальнення слів за значенням. Засвоєння дітьми прямого і переносного значення слів.
33. Особливості словника дітей різного віку. Ускладнення вимог програми виховання до словника дітей різних вікових груп.
34. Завдання і зміст словникової роботи в різних вікових групах.
35. Принципи словникової роботи, їх характеристика.
36. Характеристика методів словникової роботи та ознайомлення дітей з навколишнім.
37. Прийоми словникової роботи та ознайомлення дітей з навколишнім.
38. Екскурсії-огляди та екскурсії за межі ЗДО, методика їх проведення в різних вікових групах.
39. Розглядання предметів і бесіда про них. Їх роль в ознайомленні дітей з якостями, властивостями предметів та матеріалів.
40. Бесіди за картинами, їх місце в ознайомленні дітей з навколишнім і словникової роботі. Види картин, вимоги до них.
41. Прийоми активізації дітей під час розглядання дидактичних картин.
42. Види бесід за дидактичними картинами й методика їх проведення на заняттях з ознайомлення дітей дошкільного віку з навколишнім.
43. Методика використання репродукцій художніх картин. Види картин.
44. Специфіка проведення занять з ознайомлення дітей з сюжетними худ. картинами й портретами.
45. Методи опосередкованого ознайомлення дітей з навколишнім і словникової роботи (читання оповідань, заучування віршів пізнавального змісту, відтворююча бесіда).
46. Усна народна творчість у словникової роботі з дітьми. Методика використання загадок, прислів'їв у роботі з дітьми.
47. Особливості вивчення байки з дітьми дошкільного віку.

48. Настільно-друковані, народні ігри та їх значення для активізації словника дітей дошкільного віку.
49. Розвиток словника дітей в різних видах діяльності. Робота над словником на заняттях з усіх розділів програми навчання і виховання дітей.
50. Становлення граматичної будови мови дітей. О.М.Гвоздєв про періоди становлення граматичної будови мови.
51. Закономірності засвоєння граматичних значень дітьми дошкільного віку. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини.
52. Завдання і зміст формування граматично правильного мовлення у дітей.
53. Умови необхідні для засвоєння дітьми норм граматики.
54. Шляхи й методи формування граматично правильного мовлення у дітей.
55. Формування граматично правильного мовлення у дітей в повсякденному житті, на спеціально організованих заняттях та на заняттях з інших розділів програми.
56. Дидактичні ігри та вправи, їх місце у формуванні граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку.
57. Спеціальні заняття на формування граматично правильного мовлення та методика їх проведення.
58. Дитяче словотворення, його прояви та види.
59. Поняття зв'язного мовлення та розвиток мовних функцій.
60. Розмова вихователя з дітьми як метод розвитку діалогічного мовлення, вимоги до нього.
61. Монологічне мовлення дітей. Закономірності розвитку.
62. Особливості діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.
63. Завдання та зміст розвитку діалогічного мовлення в ЗДО.
64. Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення, її структура.
65. Види дитячих розповідей.
66. Прийоми навчання дітей розповіді.
67. Методика навчання описових розповідей дітей дошкільного віку.
68. Навчання дітей розповідання за дидактичними картинками. Види дидактичних картин, вимоги до них.
69. Методика навчання дітей творчих розповідей на словесній та наочній основах.
70. Розповіді дітей з власного досвіду. Методика складання з дітьми листів.
71. Методика навчання дітей переказу в різних вікових групах. Добір художніх творів для переказу.

72. Дидактичні ігри та їх роль у розвитку зв'язного мовлення.
73. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Дослідження вчених.
74. Завдання та зміст роботи ЗДО з ознайомлення дітей з художньою літературою.
75. Особливості та методика проведення занять з художньої літератури.
76. Принципи добору літературних творів для читання і розповідання дітям. Форми роботи з книгою в ЗДО.
77. Методика читання худ. творів на заняттях з худ. літератури, специфіка таких занять, структура, методичні прийоми роботи.
78. Види бесід після худ. читання. Прийоми ознайомлення дітей із жанрами, композицією, засобами худ. виразності твору, дитячою книгою, її структурою.
79. Методика проведення етичних бесід, структура етичної бесіди: підготовка вихователя й дітей, прийоми роботи.
80. Методика заучування поетичних творів. Структура занять та використання методичних прийомів під час навчання дітей заучування віршів напам'ять.
81. Особливості сприймання і запам'ятовування дітьми віршів. Добір віршів для заучування, вимоги до них.
82. Куточок книги в ЗДО. Методика роботи в куточку книги.
83. Тематика, види, зміст літературних ранків і вечорів, методика їх проведення в різних вікових групах.
84. Використання творів художньої літератури й малих жанрів фольклору в повсякденному житті та на спеціально організованих заняттях.
85. Ілюстрації, їх види, вимоги до них. Методика роботи з книжковими ілюстраціями.
86. Дитячий герой, вимоги до нього, методика ознайомлення дітей з героями творів художньої літератури.
87. Добір діафільмів та кінофільмів, їх використання на спеціально організованих заняттях та в повсякденному житті.
88. Телебачення та мультимедія в ЗДО. Вимоги до організації показу телепередач. Методика проведення в різних вікових групах.
89. Драматизація та інсценізація за змістом худ. творів в ЗДО, методика проведення. Види театрів та їх характеристика.
90. Поняття грамоти. Теоретичні засади навчання грамоти.
91. Завдання та зміст навчання дітей дошкільного віку грамоти.

92. Методи та прийоми навчання дітей грамоти.
93. Специфіка проведення занять з грамоти в ЗДО.
94. Методика ознайомлення старших дошкільників з реченням.
95. Методика ознайомлення старших дошкільників зі словом.
96. Методика ознайомлення старших дошкільників із складом.
97. Методика ознайомлення старших дошкільників з голосними та приголосними звуками.
98. Методика проведення з дітьми звукового аналізу слів.
99. Методика ознайомлення старших дошкільників з зошитом.
100. Методика проведення занять з підготовки руки дитини до письма.
101. Дидактичні ігри та вправи, їх роль і місце в навчанні грамоти дітей д/в.

102. Планування й облік роботи з розвитку рідної мови.
103. Роль завідуючої та методиста в організації роботи з розвитку мови в ЗДО.
104. Робота з розвитку мови у департаменті освіти.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль I-III (аудиторна робота)					Модуль II (самостійна робота)	Підсумковий контроль (письмова робота)	Загаль на сума
Змісто вий модуль I	Змісто вий модуль II	Змісто вий модуль III	Змісто вий модуль IV	Змісто вий модуль V			
T.1-8	T.9-11	12-24	25-29	30-32			
10	10	10	10	10	20	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
3. Плани занять.
4. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
5. Конспект лекцій з дисципліни.
6. Завдання до семінарських, практичних занять і самостійної роботи студентів.
7. Питання до екзамену, тести.
8. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
9. Базові програми.

11. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти»: [затв. рішенням Колегії МОН України і Президії НАПН України] / науковий кер.: Богуш А. М., дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л. та ін. Київ: Видавництво, 2012. 26 с.
2. Білан О.І. Організація роботи і планування з навчання дошкільників розповідання засобами ілюстрації. Львів, 2003. 90с.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика. Запоріжжя «Просвіта», 2000. 140с.
4. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2011(2013). 704с.
5. Богуш А.М., Мовленнєва діяльність, мовленнєве спілкування, розвиток мовлення. Запоріжжя, 2011. 120с.
6. Богуш А. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору: навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
7. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: перед шкільний вік: навч. посіб./ А. М. Богуш, Н. В. Маліновська. Вид. 3-тє. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 424 с.
8. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш; за ред. А. М. Богуш. Вид. 2-ге, доповнене. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с.
9. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти: Програма та методичні рекомендації / А. М. Богуш. Харків: ВОТ «Ранок», 2011.
10. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. Вид 2-е. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
11. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш. Вид. 2-ге, перер. та доповн. Київ : Виданичий дім «Слово», 2014. 304 с.
12. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Організація художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Київ : Слово, 2006. 82с.
13. Богуш А.М., Гавриш Н.В., Котик Т.М. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному закладі. Одеса, 2012. 162с.

14. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі. Київ: Вища школа, 2005. 152с.
15. А.Богуш, Н.Луцан. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім: Слово, 2008. 256 с.
16. Богуш А.М., Орланова Н.П., Зеленко Н.І., Лихолєтова В.К. К., Методика розвитку мови і ознайомлення з навколишнім в дошкільному закладі. Київ: Вища школа, 2005. 412с.
17. Впевнений старт. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 62с.
18. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят. Київ, 2006. 100с.
19. Гавриш Н. Художнє слово і дитяче мовлення. Київ, 2005. 200 с.
20. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетенції старших дошкільників. Київ : Світич, 2009. 128с.
21. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: В.О. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І.Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. кер.: Г.В. Беленька, М.А. Мащовець; Мін. освіти і науки, мол. та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
22. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богуш А.М. Частина I та II. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
23. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» /наук. кер. проекту: О. В. Огнев'юк; наук. ред. Н. В. Кудикіна, В. У. Кузьменко; авт.кол.: Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білоskalенко, О. Л. Богініч, З. Н. Борисова, М. С. Вашуленко [та ін.] / Мін. осв. і наук. мол. т спорту України, Голозн. упр. осв. і наук. викон. орг. Київміськради (КМДА), Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. 3-є вид. доопр. та доп. Київ, ун-т Б. Грінченка, 2012. 400 с.
24. Піроженко Т.О. Мовленнєве зростання дошкільника. Київ : Грайлик, 1999. 200с.
25. Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є. Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 118 с.
26. Товкач І. Любов до книги плекаємо з малку / Дошкільне виховання. 2012. № 11. 50 с.

- 27.Товкач І. Підготовка студентів до організації роботи з усвідомлення дошкільниками мовлення // Наука і освіта. №7. 2010. С.245-248.
- 28.Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку : у 2 ч. Ч.1 – Х. : В-во «Ранок». 2013. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
- 29.Товкач І.Є. Формування мовленнєвої компетентності старшого дошкільника на заняттях / Стандарти дошкільної освіти: Збірник наукових робіт учасників всеукраїнської науково-практичної конференції: (11 квітня 2014 р., м. Київ) / редкол.: В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа, В.І. Юрченко, Г.В. Беленька. Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2014. 350с.
- 30.Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 263с.

Додаткова

1. Бенера, В. Є. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навч.-метод. посіб. / В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. Київ : Слово, 2014. 382 с.
2. Білан О. Навчання розповідання з використанням наочності. Старший дошкільний вік: методичний посібник / О.І.Білан. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. 128 с.
3. Білан О. Розповідання за ілюстраціями. Старший дошкільний вік. Київ : Шк. світ, 2011. 120 с.
4. Білан О. Художньо-мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку. Львів: Проман, 2007. 64 с.
5. Гавриш Н. Література в освітньому процесі: сучасні технології. // Дошкільне виховання, 2011. №2. С. 4-9.
6. Затія-дивоглядія: Як зробити ляльковий театр другом кожної дитини / Авт.-упор.: О.Тимофєєва, О.Борисенко. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 164 с.
7. Ігрові заняття з розвитку мовлення. 1-2 молодша група / Упорядник В.Сухар Харків : Ранок -НТ, 2008. 192 с.
8. Ігрові заняття з розвитку мовлення. Середня група / Упорядник В.Сухар Харків : Ранок -НТ, 2008. 176 с.
9. Ігрові заняття з розвитку мовлення. Старша група / Упорядник В.Сухар Харків : Ранок -НТ, 2008. 176 с.
- 10.Крутій К. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Запоріжжя, 2005. 208 с.
- 11.Крутій К. Л. Формування граматично правильного мовлення в дітей дошкільного віку: Монографія / К. Л. Крутій. Запоріжжя: ЛПІС, 2004.
- 12.Піроженко Т. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 152 с.

13. Придумай слово: мовні ігри для дошкільнят / В.Сухар. Харків : Ранок, 2011. 160 с.
14. Семенюк Р. Сучасні вимоги до підготовки та проведення занять із мовленнєвого спілкування з дітьми раннього та дошкільного віку. //Палітра педагога, 2009, №5, С. 15-16.
15. Трифонова О. С. Виховання звукової культури мовлення дітей середнього дошкільного віку. Монографія / О. С. Трифонова. Одеса: СВД Черкасов, 2008.
16. Шевцова О. Цікава граматики. Пізнавально-ігрові комплекси з навчання грамоти. Харків : Основа, 2011. 192 с.
24. Яловська О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 228 с.

Інтернет-ресурси

1. Закон України «Про дошкільну освіту» Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
2. Богуш А. М. Про місце оцінки і оцінних суджень у мовленнєвому розвитку дітей. [Електронний ресурс] / А. М. Богуш // Дошкільна освіта. 2014. № 4 (6). Режим доступу: <http://goo.gl/6eZ0A5>.
3. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика : Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : [підручник] / За ред. А. М. Богуш. Електронна версія за посиланням: <http://goo.gl/zqpaJp>
4. Навчання грамоти дітей дошкільного віку [Електронний ресурс] / Робота з текстом у ДНЗ // Інтернет-газета. Режим доступу: <http://goo.gl/6VlxcR>.

Інформаційні ресурси

1. Електронні підручники.
2. Інтернет мережа.
3. Бібліотеки.
- 4.Періодичні видання.
- 5.Програми.

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.